

Inhoud in vogelvlucht

.....

Over de auteur	xv
Dankwoord	xvi
<i>Inleiding</i>	1
<i>Deel I: De grondbeginselen van het testen</i>	7
Hoofdstuk 1: Wat zijn psychologische tests?	9
Hoofdstuk 2: Nuchter denken over psychologische tests	19
Hoofdstuk 3: Jezelf voorbereiden op een test	27
Hoofdstuk 4: Omgaan met feedback	37
<i>Deel II: De verschillende typen tests</i>	47
Hoofdstuk 5: De juiste woorden vinden: verbale vaardigheidstests	49
Hoofdstuk 6: Sommetjes maken: rekenvaardigheidstests	57
Hoofdstuk 7: Creatief zijn: abstracte vaardigheidstests	65
Hoofdstuk 8: Snappen hoe het werkt: technische vaardigheidstests	73
Hoofdstuk 9: Je ware zelf: persoonlijkheidsvragenlijsten	81
<i>Deel III: Oefentests om ervaring op te doen</i>	87
Hoofdstuk 10: Voorbeelden van verbale vaardigheidstests	89
Hoofdstuk 11: Voorbeelden van rekenvaardigheidstests	121
Hoofdstuk 12: Voorbeelden van abstracte vaardigheidstests	151
Hoofdstuk 13: Voorbeelden van technische vaardigheidstests	179
Hoofdstuk 14: Voorbeelden van persoonlijkheidstests	217
<i>Deel IV: Nog meer oefenmateriaal...</i>	227
Hoofdstuk 15: De IQ-test	229
Hoofdstuk 16: De persoonlijkheidstest	237
Hoofdstuk 17: Bereid je voor op een capaciteitentest	243
<i>Deel V: Het deel van de tientallen</i>	253
Hoofdstuk 18: Tien dingen om te onthouden wanneer je een test gaat doen	255
Hoofdstuk 19: Tien kalmerende gedachten om te onthouden	259
Hoofdstuk 20: Tien nuttige online bronnen over psychologische tests	263
<i>Index</i>	267

Inleiding

Goed, je hebt een boek aangeschaft dat *Psychologische tests voor Dummies* heet. Dan denk ik dat je je een beetje zorgen maakt. Hoe ik dat weet? Nou, als je jezelf op een psychologische test voorbereidt en nog nooit een test hebt gedaan, zijn er maar weinig dingen die nog angst-aanjagerend zijn. Dit boek is er om je te helpen. Zodra je wat meer over psychologische tests te weten bent gekomen, zul je begrijpen dat je er niet bang voor hoeft te zijn.

Wat zijn psychologische tests precies? Psychologische tests bestaan uit een reeks gestandaardiseerde opgaven die tot doel hebben om een bepaalde vaardigheid, capaciteit of een bepaald aspect van je persoonlijkheid in kaart te brengen. Ze zijn op een zodanige manier ontworpen dat iedereen dezelfde aanwijzingen krijgt om dezelfde opgaven te maken. In de meeste gevallen is de testassistent vervolgens in staat om je prestaties met de prestaties van andere mensen te vergelijken. Testassistenten vinden dat erg nuttig. Per slot van rekening is inzicht in de verschillen tussen kandidaten hun belangrijkste doel.

Werving- en selectiebureaus maken tijdens hun selectieprocessen vaak gebruik van psychologische tests, dus je moet daar het een en ander van afweten als je naar een geschikte baan op zoek bent. Sollicitanten hebben vaak dezelfde zorgen met betrekking tot een psychologische test en zoeken naar antwoorden op dezelfde vragen: Hoe kan ik oefenen? Hoe kan ik mezelf verbeteren? Wat moet ik doen als mijn resultaten op een test niet volgens verwachting zijn? Hoe blijf ik kalm?

Ik heb in de loop van de jaren tests ontworpen, gepubliceerd en bij talloze sollicitanten afgenomen. Ze vertelden me wat ze graag vooraf hadden geweten en op die ervaring is dit boek gebaseerd. Ik zal je in dit boek met een paar oefentests laten kennismaken, een stuk of wat beangstigende mythen uit de wereld helpen, je diverse tips geven (onder andere waaraan je een onbevoegde testassistent herkent die niet weet waar hij mee bezig is) en het hele testonderwerp wat minder geheimzinnig maken. De meeste mensen presteren prima op psychologische tests en waarschijnlijk zul jij het zelfs beter doen dan je denkt, maar een beetje hulp is nooit weg.

Lees dus alsjeblieft door en ga na of psychologische test net zo eng zijn als je denkt. Ik hoop dat je aangenaam verrast en gerustgesteld zult zijn doordat je wat over dit onderwerp weet. Meestal komt dat je kalmte en ontspannenheid ten goede. Ontspannen sollicitanten doen het op een test beslist beter dan gestreste kandidaten.

Ik meen het serieus als ik je met de keuze van dit boek feliciteer. Dit boek is wat je nodig hebt als je jezelf constructief op psychologische tests wilt voorbereiden en met succes wilt presteren.

In dit boek vind je een heleboel oefentests. Doe er zo veel als je kunt. Raak vertrouwd met de manier waarop ze eruitzien, wat ze van je verwachten en hoe je prestaties worden beoordeeld. Weten wat je op de dag van de testsessie te wachten staat, neemt je zenuwen misschien niet helemaal weg, maar geeft je in elk geval meer zelfvertrouwen.

Over dit boek

Het is mijn doel om bij de voorbereiding op een psychologische testsessie te helpen. Behalve dat ik je uitleg wat intellectuele vaardigheden en persoonlijkheidstrekken zijn en hoe ze worden gemeten, zal ik je inzicht in psychologische tests bevorderen door je uit de doeken te doen waarom en hoe ze door selecteurs worden gebruikt. Verder krijg je ruimschoots de gelegenheid om met een aantal gebruikelijke tests te oefenen:

- ✓ verbale vaardigheidstests (spelling, grammatica, begrip en kritisch denken);
- ✓ rekenvaardigheidstests (rekenvaardigheid en numeriek redeneren op hoger niveau);
- ✓ abstracte redeneertests (creatief, figuraal en strategisch denken);
- ✓ technische vaardigheidstests (mechanische vaardigheid, ruimtelijk inzicht, gevoel voor detail en nauwgezetheid).

Verder kun je een persoonlijkheidstest invullen en zelfs een eenvoudig persoonlijkheidsprofiel van jezelf schetsen. Alles bij elkaar bevat dit boek tientallen oefentests en meer dan duizend testvragen. Ik zal ook uitleggen hoe je omgaat met tests die via internet worden afgenomen en wat je kunt doen als de testresultaten niet zo goed zijn als je verwachtte. Dit advies is voor een groot deel gebaseerd op wat sollicitanten me vertelden. Ik zal je dus niet alleen zeggen wat ik als testassistent belangrijk vind, maar ook wat sollicitanten zoals jij me vertelden wat ze graag vooraf hadden willen weten.

Dit boek is zodanig ingedeeld dat je met lezen kunt beginnen waar je wilt. Je hoeft dit boek niet in een vaste volgorde door te werken. Uiteraard mag je gewoon bij het begin beginnen, maar als je onder tijdsdruk staat, kun je direct naar deel III en deel IV gaan en met de oefentests aan de slag gaan. Ik raad je wel aan om de oefenopgaven eerst te beantwoorden en dan pas de antwoorden te lezen! De tekstkaders (met tekst tegen een grijze achtergrond) in dit boek kun je overslaan zonder iets belangrijks te missen. Ze zijn overigens wel leuk om te lezen.

Dit boek is van jou en je mag het van mij volledig aan je eigen behoeften aanpassen. Schrijf er gerust in, krabbel, droedel, noteer, omcirkel en wat je maar wilt. Maak sommetjes in de kantlijn en controleer je spelling op het omslag.

In dit boek gebruikte conventies

Om de tekst wat leesbaarder te maken heb ik in dit boek verscheidene termen gebruikt die hetzelfde betekenen. Zo doelen de woorden *selecteur*, *testassistent* en *recruiter* op precies dezelfde persoon, namelijk degene die de test afneemt. Voor degene die het feedbackgesprek na afloop van de test met je voert, gebruik ik specifiek de term *interviewer*.

Met de termen *vaardigheid*, *intellectuele vaardigheid* en *talent* bedoel ik precies hetzelfde, namelijk intelligentie of beter nog cognitieve capaciteiten. Soms gebruik ik de term *redeneren*, waarmee ik een vaardigheid van hoger niveau bedoel. Ook *persoonlijkheid* en *karakter* betekenen hetzelfde. *Testitems* zijn hetzelfde als *testvragen*.

De in dit boek gebruikte webadressen kun je precies zo intypen. Als een webadres niet op één regel paste, heb ik geen extra tekens (zoals een afbreekstreepje) toegevoegd. Dus typ een webadres precies zo in alsof het einde van de regel niet bestaat.

Ik heb cursivering gebruikt om iets te benadrukken of om aan te geven dat er een nieuw woord of een nieuwe term wordt geïntroduceerd.

Veronderstellingen

Ik weet dat maar weinig mensen een boek over psychologische tests aanschaffen met het doel om er lekker in bed voor het slapengaan in te lezen, dus heb ik enkele veronderstellingen over je gedaan:

- ✔ Je moet een psychologische test afleggen of je verwacht dat je binnenkort misschien een test zult moeten doen en je wilt weten wat je ervan kunt verwachten en hoe je de kans op succes zo groot mogelijk kunt maken. Daarom passeren de meest voorkomende soorten tests de revue in dit boek, niet elke test die je mogelijk ooit zult tegenkomen!
- ✔ Je hebt elementaire kennis van taal (Nederlands) en rekenen.
- ✔ Je hebt ambities en je wilt je vaardigheden verbeteren om een test te doen.
- ✔ Je bent waarschijnlijk meer geïnteresseerd in de praktische aspecten van een test (hoe je bij het invullen van een test te werk moet gaan) dan in de theorie achter die test. Je wilt voldoende weten en

tips krijgen die je in staat stellen om jezelf te verbeteren en je vaardigheden optimaal tot uiting te laten komen.

- ✓ Je staat op het punt om een test te gaan *doen*, niet om een test af te nemen. De tests in dit boek zijn bedoeld om je vaardigheden ter voorbereiding op een test te vergroten. Ze moeten niet worden gebruikt in sollicitatieprocedures of door onbevoegde testassistenten. Dus als jij een selecteur bent in plaats van een sollicitant en je jezelf afvraagt of je de tests wellicht bij een echte werving kunt gebruiken, dan is het antwoord *nee!*

Indeling van dit boek

Dit boek is onderverdeeld in vier delen, waarbij elk deel uit een aantal hoofdstukken bestaat. Deel III en deel IV bevatten de oefentests, terwijl de delen I, II en V gewijd zijn aan andere kwesties die met de testprocedure te maken hebben.

Deel I: De grondbeginselen van het testen

In deel I gaan we na wat psychologische tests zijn en hoe ze bij werving en selectie worden gebruikt. In dit deel lees je ook hoe je jezelf het beste op een psychologische testsessie kunt voorbereiden, waarom tests worden gebruikt, hoe de resultaten worden geïnterpreteerd en hoe je met de feedback na de test omgaat. Psychologisch testen kunnen met spanning gepaard gaan; daar is geen twijfel over mogelijk, maar de adviezen in dit deel zullen bijdragen aan een zo vlot en ontspannen mogelijk verloop van de testdag.

Deel II: De verschillende typen tests

In deel II worden de vaardigheden en kenmerken besproken die door tests worden gemeten. Ik ga in op de aard van verbale vaardigheid, rekenvaardigheid, abstracte vaardigheid, technische vaardigheid en persoonlijkheid en ik beschrijf hoe deze aspecten via tests worden gemeten. Je vindt in dit deel tevens adviezen over hoe je met specifieke typen tests omgaat. Vanuit elke paragraaf in dit deel kun je direct naar de bijbehorende volledige test in deel III springen.

Deel III: Oefentests om ervaring op te doen

Alle tests die in deel II worden aangestipt, vind je in deel III in volle glorie. Elke test die in deel II wordt beschreven, heeft een bijbehorende volledige versie in deel III, zodat je direct aan de slag kunt gaan. Ik probeer je voor de meest voorkomende stijlen van tests klaar te stomen. Maar zelfs als de test die je uiteindelijk onder ogen krijgt er lichtelijk anders uitziet, worden dezelfde onderliggende vaardigheden gemeten.

Deel IV: Nog meer oefenmateriaal...

We hebben enkele gerenommeerde testinstituten benaderd voor een bijdrage aan dit boek in de vorm van extra oefenmateriaal. Voor een goede voorbereiding kun je nooit genoeg geoefend hebben én het is vooral gewoon erg leuk om te doen!

In hoofdstuk 15 ga je aan de slag met een mini-IQ-test, in hoofdstuk 16 ontdek je hoe jij scoort op de 'Big Five'-persoonlijkheidstest en als je dan nóg niet uitgeoefend bent, vind je in hoofdstuk 17 een reeks oefenopgaven van een capaciteitentest.

Deel V: Het deel van de tientallen

Deel V is een handig naslagwerkje met tips. Lees dit deel vlak voordat je een test ondergaat. De inhoud in dit deel gaat geheel over jou, niet over tests. Ik noem tien dingen die de moeite waard zijn om tijdens de testsessie te onthouden, tien manieren om je kalmte te bewaren en tien nuttige online bronnen over psychologische tests. Misschien vind je het zelfs nuttig om dit deel van het boek als eerste te lezen.

De pictogrammen in dit boek

In dit boek worden verschillende pictogrammen gebruikt om het gemakkelijker te maken bepaalde vormen van informatie snel op te zoeken:

Dit pictogram duidt op praktische suggesties waaraan je wat kunt hebben.

Dit pictogram herinnert je aan dingen die ik eerder heb besproken, maar die voor de huidige paragraaf relevant zijn.

Dit is een tip die je aandacht vestigt op dingen die de moeite waard zijn om te noteren of op fouten die je maar het beste kunt vermijden!

Psychologische tests zijn de vrucht van veel theorie en statistiek. Je hoeft je daar nauwelijks om te bekommeren, maar voor het geval je geïnteresseerd bent, heb ik dit pictogram gebruikt ter aanduiding van technische aspecten die aan de praktische zaken ten grondslag liggen.

En nu...

Je hoeft dit boek niet van het begin tot het einde te lezen. Je kunt er gewoon induiken en er de dingen uithalen die het belangrijkste voor je zijn. Toch is het een goed idee om het grootste gedeelte van dit boek te lezen, want in alle delen van dit boek tref je adviezen en tips aan.

Natuurlijk eindigt jouw verhaal niet met je testresultaten; feitelijk begint het dan pas. Het is niet meer dan logisch dat je wilt weten wat je carrièremogelijkheden zijn nadat je de hele testprocedure hebt afgewerkt. De meeste mensen vinden het testproces inzichtgevend, ongeacht of dat een succesvolle of minder geslaagde ervaring was. In hoofdstuk 4 kun je uitvoerig lezen wat je kunt doen nadat je je resultaten in ontvangst hebt genomen. Bezoek ook eens mijn (Engelstalige) carrièreondersteunende website op www.careerpsychologycentre.com, waar je enkele gratis hulpbronnen en algemene informatie over carrièreontwikkeling kunt vinden.

Op grond van wat sollicitanten me vertellen, lees je dit waarschijnlijk terwijl je de avond voorafgaande aan de test in bed ligt. Mocht dat inderdaad het geval zijn, lees dan hoofdstuk 19 voordat je wegdoezelt, want het helpt je om die nacht goed te slapen.

Ten slotte wens ik je succes als je morgen wordt getest. Niet alleen met je test, maar ook in je verdere leven en je carrière.

Het draait niet *uitsluitend* om werken, weet je.

Deel I

De grondbeginselen van het testen

'Ik zie dat u er wel vertrouwen in hebt, meneer Aartsen.'

In dit deel...

In dit deel wordt alles besproken wat je moet weten: wat psychologische tests zijn, wat ze beogen te meten, hoe en waarom ze worden gebruikt en hoe je jezelf op een test kunt voorbereiden.

Verder zal ik een van de belangrijkste maar vaak verwaarloosde aspecten van het testen bespreken, namelijk omgaan met feedback en begrijpen wat je scores feitelijk betekenen.

Hoofdstuk 1

Wat zijn psychologische tests?

.....

In dit hoofdstuk:

- ▶ Bekijken wat tests meten
 - ▶ Verschillende soorten tests
 - ▶ De verschillen tussen persoonlijkheidsvragenlijsten en intelligentietests
 - ▶ Hoe tests in de praktijk worden gebruikt
-

P psychologische tests zijn opgebouwd uit een reeks gestandaardiseerde taken. Ze zijn zo ontworpen dat iedereen die aan zo'n test deelneemt, dezelfde dingen moet doen en dezelfde instructies krijgt. Er bestaan twee hoofdtypen tests, namelijk tests met goede en foute antwoorden en tests waarbij je aangeeft wat kenmerkend voor je is. De eerste groep tests noemt men intelligentie- of vaardigheidstests, de tweede groep persoonlijkheids- of beroepskeuzevragenlijsten.

Als je denkt dat een test gewoon een vragenlijstje is dat door iemand op een onbewaakt moment is bedacht, dan neem ik je dat niet kwalijk. Toch komt er bij tests veel meer kijken, zoals je in dit boek zult ontdekken.

In dit hoofdstuk lees je hoe psychologische test twee facetten van je beogen te meten waarin selecteurs (Engels: recruiters) het meeste zijn geïnteresseerd, namelijk intelligentie en persoonlijkheid en hoe dat op een zo eerlijk mogelijke manier door tests wordt gemeten. Ik zal ook uitleggen welke soorten tests door selecteurs worden gebruikt, hoe ze in de praktijk worden gebruikt en welke plaats ze in het wervings- en selectieproces innemen. Ook zal ik enkele mythen met betrekking tot tests doorprikken, gewoon om je wat meer op je gemak te stellen.